

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Candela Evangelica

Landsberg, Johannes Justus

[Köln], 1526

VD16 J 1187

Nox Prima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34415

NOX PRIMA.

Disputationis immodica mihi uobiscū fuit pugna,
qua satisfactionem pro peccatis improbarem, di-
xi: Si mortalium quispiam omnia peccata mundi patras-
set solus, & pro his uel in extremo uitæ suæ (quantum si-
bi foret possibile) cordis haberet contritionem pariter ac
dolorem, & q̄ non maior sibi adesset contritio, doleret,
insuper misericordem dominum pro gratia atq; suorum
peccatorum remissione inuocaret: Ad hæc, integram ad
deum haberet fidem, omnia sibi peccata à deo dimissum
iri, huic citra dubium, plena dignatione deus ignoscet.

contritio
dolor

inmoratio
fides

Candela prima. **D**istinctio. I.

Per ea que hic dicunt, non improbarur satisfactio pro peccatis, sed magis probatur. Ponuntur enim ibidem quedam .s. contritio, & dolor super dolorem, et ad deum inuocatio. Insuper & fides que omnia in tanta excellētia & merito esse possent (saluis his que infra dicenda sunt) q̄ peccata & satisfactionem pro ipsis debitam relaxarent, sicut in quibusdam, (licet paucissimis factum legit) non tñ in authenticis scripturis. Quapropter enim quamuis contritus dñm inuocauit, satisfactionem tñ creditur cruci affixus post confessionem complexisse. Et quia raro est huiuscemodi satisfaciens contritio, imposuit sancta mater ecclesia peccatoribus tres partes penitentie: Contritionem, .s. confessionem & satisfactionem. Cuius auctoritatem negare, est spiritum sanctum eam uiuificantem & docentem spernere. Sed de hoc infra latius. Ut uero hæc authenticis sententiis fulciamus, assignamus pro prima parte contritione, .s. illud Psal. 50. Cor contritum & hu. deus non despicies. Pro sc̄da .s. confessione, illud Jaco. vl. Confitemini alterutrum peccata uestra. Pro tertia .s. satisfactione, sunt in scripturis testimonia innumera, sed pauca hæc que dicam sufficiant. Dicitur. 2. Reg. 12. q̄ David

latro

contra: probat
lib. p̄nc. 3°

Contritio

Confessio

Satisfactio

reprehensus a Nathan propheta, dicente: **A**riam
Etheum percussisti gladio, et uxorem illius accepisti
tibi uxorem, et interfecisti eum gladio filiorum Am-
mon: quamobrem non recedet gla. de domo tua us-
que in sempiternum etc. Respondit David confitendo: Pec-
caui domino. Dixit Nathan ad David: Dominus quod tran-
tulit peccatum tuum, non morieris: veruntamen filius
qui natus est tibi, morte morietur. Et digna satisfacti-
onis flagella subsequuta sunt. Item ibidem cap. vi.
habetur sic: Percussit autem cor David eum postquam
numeratus est populus, et dixit David ad dominum: Pec-
caui valde in hoc facto, sed precor domine, ut transfe-
ras iniquitatem serui tui, quia stulte egi nimis. Post
talem contritionem et confessionem, imposita est illi sa-
tisfactio. Dixit ergo dominus per Nathan: Trium dat
tibi optio, aut septem annis veniet tibi fames in ter-
ra tua, aut tribus mensibus fugies aduersarios tu-
os, et illi te persequentur, aut certe tribus diebus
erit pestilentia in terra tua. Qui ait: Coartor vni-
quam nimis. Hec de multis pauca sumpta sufficiant.
Vanum est satisfactionem tollere a penitente, quia
et si admittatur quod talis in fine vite vere peniteat, et
a domino remissionem peccatorum recipiat, non tamen conclu-
ditur, quod deus sibi peccatorum satisfactionem etiam re-
mittat. Quia cum peccatores differenter secundum ma-
ius et minus de peccatis doleant, necesse est ut de-
us qui eos misericorditer recipit, vnum plus alio
iuste puniat. Et si non in hoc seculo, tamen in futu-
ro. De hoc infra latius. ¶ Secunda distinctio.

Opinio

¶ Ea vero que hic prima dicta sunt in nocte, per
candelam nostram sunt latius indaganda. Sunt enim
nonnulli, qui sufficere putant ad salutem penitentiam mo-
ralem aut rationalem, hec opinio plures fallit, et a pe-
nitentia sacramentali auertit. Horum nonnulli dicunt
se velle in vite termino penitere. Credunt enim ad
salutem sufficere, quod per rationem mala acta detestan-
tur. Et quod habitus malus contractus ex actibus fre-
quentatis, non sinit plene tales dolere, et mala de-

testari, doloris defectum supplere volunt per con-
fictum dolorem, dicentes: Dolemus nos imperfe-
cte dolere. At si dolor ipse verus extiterit, rōnalis
est tñ z naturalis, quemadmodum ipsa pñia que p
rōnem mala gesta detestatur. Hinc fit, vt sacramē-
talis pñia nō esse necessaria ab illis ipsis putetur.
Tales non recipiunt veniam nec misericordiam, etiam
si credant deum fore misericordissimum, qz fides si-
ne grā z operibus mortua est. Apud infideles est
talis pñia, immo in inferno, sed infructuosa. Dispo-
nit tñ hac in vita talis pñia hominē, vt tandem sa-
lutaris pñie capax fiat. ¶ Tertia distinctio.

¶ Preterea qm̄ iudicia dei abyssus multa. Psal-
mo. 35. et Apłus Rom. 9. dicit: Non volentis nec
q̄s currentis, sed miserentis est dei: qui cuius vult
miseretur, z quem vult indurat. Si ergo deus iudi-
cauerit z voluerit libere arbi, hominis pctōris mo-
uere, vt detestet pctā sua, z ille cesserit diuine mo-
tioni libere, z auxiliante diuina gratia detestatus
fuerit pctā sua, cum proposito p̄fitendi ipsa pecca-
ta in obedientia sancte matris ecclie, cuius rector
z caput in terris est pontifex summus successor bñ
Petri apłi, in ipso pñie sacramento p̄sequetur pro-
pter meritum Christi veniam z gratiam: qz impos-
sibile est deum mouētem arbitrium hominis liberū,
frustrari intētu suo z sine, aut sac̄m cassari suo effe-
ctu, nisi p̄fitens fuerit fictus, aut obicem posuerit.
Si vero homo sic a deo motus, nequiuert ad con-
fessionem attingere, sperandum est talem saluari p̄-
pter p̄positum p̄fitendi z motum sp̄s sancti: si tñ
decreuerit eum sine sacramento saluare sicut p̄t,
quamuis de cōmuni lege deus hominē per media
varia z per sacramēta saluet. Pueri quippe nō ba-
ptizati, regnum dei nō p̄sequunt, licet sint ipsi in-
nocētes, z deus sit misericordissimus. Peccator a
deo motus interdum, non est plene p̄tritus, z suffi-
cientiam recipit in sacramento. Sc̄ra enim noue
legis gratiam p̄ferunt, z sunt media per que meris

*Q̄m̄: qui
vult miseretur
indurat*

no baptizati

tum Christi nobis applicat. Omnia hec non sunt propter impotentiam dei miserentis, sed propter ordinem quem instituit ad declarationem sue bonitatis. Sed de hoc latius infra. ¶ **Distinct. III.**

¶ **Sera pnia, consolatio, et cõiter decipula est homini puerorum et induratorum, de qua ait Augus. deo plenus: Agens pnam ad vitimũ et recõciliatus, si securus hunc erit, ego non sum securus. Quia tales videntur potius penitere ex necessitate, quã ex voluntate, potius timore pene, quã amore dei. De vero penitente dicit dñs Ezech. 18. Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis que operatus est, et custodierit omnia precepta mea, et fecerit iudicium et iustitiam (i. ius suum unicuique tribuerit, deo, sibi et primo etc.) vita viuet et non morietur. Faciendo iudicium et iustitiam, satisfacit lesio: Hec est satisfactio.**

NOX SECVNDA.

Præterea, si in omni uita sua quod operis boni nil egisset, et inter extrema uite constitutus, neque operari iam bonum posset, neque elargiendum propter deum quicquam haberet, modo in ea fide stabilis perseveret, credens firmiter quod satisfactio illa quam in cruce dominus ipse pro omnibus egit, pro suis etiam peccatis acceptetur, sufficiatque deo, imò quod propter hanc fiduciam fidemque rectam, iam sibi peccata dimissa sint. Is qui eiusmodi est peccator, in gratia dei et sine peccatis moritur, filius eterne uite: propterea quod misericordie dei nobis promissa confidens innititur, et de bonorum omissione operum negligentiaque sua poenitet, ac ueniam postulat.

¶ **Candela . II. Distinctio . I.**

¶ **Intelligentia eorum que hic dicuntur, dependet ex his que in precedentibus dicta sunt. Qui enim in omni uita sua nil boni operatus est, sed neque in ipso termino ullum opus bonum operari potest, velelee**